

Guia docent de l'assignatura "Comunicació Terapèutica"**2017/2018**Codi: 200712
Crèdits ECTS: 6

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
884 Infermeria	Grau en Infermeria	OB	2	1

Contacte	Utilització d'idiomes
Responsable: Montserrat Guillaumet Olives E-mail: mguillaumet@santpau.cat Professora: Montserrat Guillaumet Olives	Llengua vehicular majoritària: Català Algun grup íntegre en anglès: No Algun grup íntegre en català: No Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No hi ha prerequisits oficials, però és recomanable haver assolit les competències de les assignatures: "Ciències psicosocials" i "Comunicació i TIC".

Contextualització i objectius

Aquesta assignatura forma part del mòdul *Ciències Bàsiques*, matèria *Psicologia* i està planificada en el tercer semestre del Grau d'Infermeria.

La relació que s'estableix entre la infermera i el client/usuari/pacient es produeix en una trobada singular i única que pren rellevància quan s'és conscient de la complexitat i de la presència de "l'Altre". Les cures infermeres, adreçades a una persona o a un grup, tenen una destacada dimensió relacional que s'aborda a través d'una comunicació professional. Aquesta, inclou la relació d'ajuda que és terapèutica i reflexiva, alhora que requereix una actitud d'obertura, respecte i comprensió de "l'Altre".

L'assignatura està distribuïda en tres grans blocs: en el primer es presenta el marc paradigmàtic i teòric que orienta la mirada dels continguts; en el segon bloc s'incideix en la importància del coneixement d'un mateix, per acompanyar "l'Altre" i finalment, el tercer bloc es centra en la comunicació terapèutica aplicada, on s'articulen aspectes d'actituds, coneixements i destreses, en diferents escenaris professionals.

Pel seu seguiment es recomana mantenir durant el procés d'aprenentatge, una actitud reflexiva crítica, respectuosa, dialogant i oberta als canvis, per facilitar l'adquisició de les diferents competències del programa.

El propòsit d'aquesta assignatura és proporcionar eines per a poder establir una comunicació terapèutica, en les cures infermeres, a partir de l'autoconeixement personal.

Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

1. Distingir la comunicació terapèutica i la comunicació social.
2. Desenvolupar la capacitat d'anàlisi que permeti comprendre i adequar els diferents elements de la comunicació terapèutica a moments específics de la pràctica infermera.
3. Promoure una actitud oberta, respectuosa i terapèutica.
4. Adquirir habilitats per establir una relació de confiança en els processos de salut i malaltia.
5. Establir una comunicació terapèutica amb les persones que afronten situacions enteses, per elles mateixes, com a complexes.

Competències i resultats d'aprenentatge

Competència	Resultats d'aprenentatge
CE7. Demostrar que comprèn sense prejudicis a les persones, considerant els seus aspectes físics, psicològics i socials, com a individus autònoms i independents, assegurant el respecte a les seves opinions, creences i valors, garantint el dret a la intimitat, a través de la confidencialitat i el secret professional	CE7.10 Indicar les intervencions necessàries per a mostrar comprensió i respecte cap a la persona com individu, autònom i independent.
CE11. Establir una comunicació eficaç amb pacients, família, grups socials i companys i fomentar l'educació per a la salut.	CE11.18 Indicar els instruments necessaris per a una comunicació eficaç, respectuosa i efectiva amb els companys.
CE19. Plantejar solucions als problemes de salut/malaltia de les persones, famílies i/o comunitat aplicant la relació terapèutica seguint el procés d'atenció d'infermeria.	CE19.4 Utilitzar la relació terapèutica, basada en la confiança, la comunicació i les relacions interpersonals en la solució dels problemes de salut de la persona i/o família. CE19.6 Descriure i analitzar els conceptes de la relació terapèutica, la comunicació i les relacions interpersonals en la solució de problemes de salut de la persona o família.
CT4. Expressar de forma fluida, coherent i adequada a les normes establertes, tant de forma oral com per escrit	Expressar de forma fluida, coherent i adequada a les normes establertes, tant de forma oral com per escrit
CT5. Adquirir i utilitzar les eines necessàries per desenvolupar una actitud crítica i reflexiva	Adquirir i utilitzar les eines necessàries per desenvolupar una actitud crítica i reflexiva
CG1 Desenvolupar un pensament i un raonament crític i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.	Desenvolupar un pensament i un raonament crític i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
CG3. Respectar la diversitat i pluralitat d'idees, persones i situacions.	Respectar la diversitat i pluralitat d'idees, persones i situacions.

Continguts

MÒDUL 1. Marc teòric com a punt de partida per a la interacció amb “l’Altre”

- La filosofia de J. Watson.
- Les aportacions de diferents autors i disciplines: H. Peplau, C. Rogers, R. Carkhuff, J. Chalifour, L. Cibanal, JG Paterson i LT Zderad, C. Valverde.
- La relació i la comunicació . Missatge cognitiu i missatge afectiu.
- Tipus de relació. La relació en les cures infermeres.
- La comunicació social i la comunicació terapèutica.

MÒDUL 2. L’autoconeixement com a punt de partida per comprendre a “l’Altre”

- L’autoconeixement i l’autoestima.
- L’autocura per tenir cura de “l’Altre”.
- Aprenentatge a partir d’experiències viscudes.

MÒDUL 3. La comunicació terapèutica per tenir cura de “l’Altre”

- La narrativa i els significats.
- L’acompanyament terapèutic.
- Situacions d’amenaça i pèrdua.
- Actitud i maneig terapèutic en algunes situacions complexes: l’emmalaltir, l’hospitalització, els processos crònics i la mort.

Metodologia

El plantejament metodològic d’aquesta assignatura parteix de la premissa que l’estudiant és el protagonista del seu propi aprenentatge. Per tant d’ell s’espera que adopti un paper responsable, actiu i autònom en tot el procés, trobant en la professora el suport necessari per el seu aprenentatge a través del diàleg, de l’acompanyament, i dels recursos que calguin. Així, es proposen diferents activitats treballades amb metodologies actives centrades en l’estudiant, a partir d’una didàctica que promou, de manera prioritària, l’aprenentatge significatiu a partir de la pròpia experiència.

Per aquest motiu, el seguiment de l’assignatura requereix d’un treball continuat i d’una actitud participativa i crítica, en les diferents activitats que es proposen. Atès el caràcter experiencial i pràctic de les sessions a l’aula, l’assistència és molt recomanable.

L’eina metodològica principal és la “Carpeta d’Aprentatge” (CA). L’estudiant la va construint al seu ritme, però de manera continuada durant tota l’assignatura a partir del treball personal que permet aprofundir en els diferents continguts, atenent els seus interessos, inquietuds i necessitats.

La CA és una eina tant per l’aprenentatge com per l’avaluació. Al inici del curs s’informa sobre el seu objectiu, el seu maneig i la seva avaluació; així mateix es lliura el document: “La Carpeta d’Aprentatge. Dossier Guia” pel seu seguiment i consulta. Es promouen les tutories per afavorir l’aprenentatge i per complementar l’elaboració de la CA.

La CA cal lliurar-la, un mínim de 2 vegades, durant l’assignatura, amb una finalitat formativa i avaluativa de l’aprenentatge.

Activitat dirigida:

L'assignatura disposa d'un únic grup de teoria. Les classes expositives són interactives sent el debat un eix central. Així, el desenvolupament teòric dels temes es compagina, per una banda amb activitats escrites, (individual i/o grup) i d'altra banda amb l'anàlisi i el debat posterior de situacions professionals.

Activitat supervisada:

Inclou les activitats individuals de la CA. Es realitzen seguint un guió que orienta la realització del treball (objectiu, metodologia, criteris d'avaluació)

Les tutories es fan de manera presencial o per xarxa, individuals o en grup reduït i són concertades. El seu propòsit és: 1) millorar la interacció estudiant/professor; 2) aprofundir i fer el seguiment del procés d'aprenentatge; 3) resoldre els dubtes i 4) atendre les necessitats particulars de l'estudiant.

En les tutories es valora l'actitud activa i engrescadora en el propi aprenentatge, la gestió de dificultats, les propostes i la cerca d'oportunitats per l'aprenentatge.

Activitats formatives

Activitat	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques amb exercicis pràctics	45	1,8	CE7.10;CE11.18; CE19.4; CE19.6; CT4 CT5; CG1; CG3
Tipus: Supervisades			
Carpeta d'aprenentatge Tutories	6.50 1	0,26 0,04	CE19.4; CE19.6;CT4; CT5
Tipus: Autònomes			
Carpeta d'aprenentatge, cerca i anàlisi documental, estudi...	90	3,60	CE7.10;CE11.18; CE19.4; CE19.6; CT4 CT5; CG1; CG3

Avaluació

Els estudiants disposen d'una única convocatòria, per curs acadèmic per a superar l'assignatura.

La progressió acadèmica i la superació de l'assignatura es valora mitjançant:

Avaluació continuada (formativa)

Instruments d'avaluació:

- Exercicis escrits realitzats a l'aula. Es qualifiquen amb un Apte/No apte.
- La CA on es recullen les evidències del procés i el seu progrés. La seva avaluació es realitza a partir de 3 tipologies d'activitats: a) 6 obligatòries (30%), b) 2 optatives, a escollir entre les propostes del professor (15%) i c) 2 optatives, escollides per l'estudiant (20%).
- Una prova escrita.

Els criteris d'avaluació específics de la CA, a banda d'explicar-se a l'aula, també els té cada estudiant dins de la seva CA, es descriuen en el document específic lliurat el primer dia de classe i es troben publicats en la plataforma electrònica de l'assignatura.

La qualificació de l'avaluació continuada ve donada per la mitjana ponderada de les diferents activitats programades de CA + prova escrita + exercicis a l'aula). Les dues primeres han de tenir una puntuació igual o superior a 5.

És un requisit, per aprovar l'assignatura, tenir un Apte en totes les activitats no puntuables numèricament. Les activitats d'aula no presentades o suspeses, es podran recuperar en un termini establert sent la nota màxima, un 5.

Avaluació final global:

Durant el període de proves formatives d'avaluació es programa una Avaluació final global.

A l'avaluació final global, es poden presentar els estudiants que no s'han presentat o no han superat l'avaluació continuada.

Instruments d'avaluació:

- Una prova escrita que consisteix en preguntes de resposta múltiple, preguntes de desenvolupament i l'anàlisi d'un cas. (50%)
- CA: El seu contingut es pactarà de manera individual. (50%)

Una vegada superada l'assignatura, aquesta no pot ser objecte d'una nova avaluació.

Activitat de recuperació

Es proposa una activitat de recuperació per aquells estudiants que hagin obtingut a l'avaluació final global una nota igual o superior a 4,5 i inferior a 5 sobre 10. Aquesta activitat dóna opció a l'aprobat amb un 5.

Aquesta activitat consistirà en un treball escrit de revisió i actualització d'un dels temes de l'assignatura.

Qualificació:

- 0 a 4,9: Suspens
- 5,0 a 6,9: Aprovat
- 7,0 a 8,9: Notable
- 9,0 a 10: Excel·lent

No avaluable

Quan l'estudiant no ha aportat prou evidències que permetin una qualificació global de l'assignatura, en l'acta surt la qualificació de "*No avaluable*".

És motiu de manca d'evidències suficients si l'estudiant no ha realitzat cap de les següents activitats:

- CA.
- Prova final global.

Revisió d'examen

Una vegada publicada la nota final, la Prova final global pot ser revisada per l'estudiant en el període determinat per la "revisió d'examen". No s'accepten sol·licituds de revisió en dates fora del límit establert.

Activitats d'avaluació

Activitat	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Carpeta d'aprenentatge: Proves escrites I,II,III	65%	4,88	0.20	CE19.40, CE19.60, CT4, CG1
Exercicis a l'aula	10%	0,75	0.03	CE11.18, CG3
Prova escrita: Anàlisi crític situació professional	25%	1,87	0.07	CE7.10, CT5

BIBLIOGRAFIA**COMUNICACIÓN TERAPÉUTICA EN ENFERMERÍA***Autor* Clara Valverde*Edició* Editorial Difusión Avances de Enfermería, 2007*ISBN* 978-84-95626-189**10 IDEAS CLAVE. EDUCACIÓN EMOCIONAL***Autor* Rafael Bisquerra Alzina*Edició* Graó, 2016*ISBN* 978-84-9980-713-3**NURSING: COMMUNICATION SKILLS IN PRACTICE***Autor* L. Webb (ed)*Edició* Oxford. University Press, 2011*ISBN* 978-0-19-958272-3**RELATION D'AIDE EN SOINS INFIRMIERS***Autor* Collectif SFAP*Edició* Elsevier, 2010, (2a edició)*ISBN* 978-2-294-09466-8**COMPASSION, CARING AND COMMUNICATION: SKILLS FOR NURSING PRACTICE***Autor* Jacqui Baughan, Ann Smith*Edició* Taylor & Francis, 2013, (2a edició)*ISBN* 13:978-0-273-76944-6